

90 ГОДИНИ
ГОДИШНИК НА
ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА

Проф. д-р ик. н. Николинка Сълова,
главен редактор на Годишник на ИУ – Варна
през периода 1994 – 2015 г.

През 2017 г. се навършват 90 години от издаването на Годишник с научни трудове на Икономически университет – Варна.

Икономически университет – Варна е основан на 14 май 1920 г. и е първото висше икономическо училище в България и второто висше училище у нас след Софийския университет.

Годишникът е научно издание, в което се публикуват студии от изследователската дейност на академичния състав на университета. Той излиза без прекъсване от 1927 г. или вече 90 години.

Основателите на университета и неговите ръководители са оценявали, че без наука и без научно развитие на преподавателите няма авторитетен университет. Затова ролята, мястото и значението на Годишника е голямо и е главно в следните 3 взаимно обвързани насоки:

Първо. За развитието на науката, използване, разпространение и усъвършенстване на световните научни постижения у нас и влиянието им в обществото.

Второ. За научно израстване на преподавателите и осигуряване на високо качество на висшето образование в университета и в страната.

Трето. За подпомагане на стопанската и обществената практика, както чрез наши научни новости, чрез приспособяване и използване на световни новости, така и чрез качествени висши кадри.

Ръководството на университета винаги е разбирало и оценявало тази роля на научните изследвания и публикации, проявявало е високи изисквания към тях и е подпомагало научното издаване, научната критика и научния растеж.

Годишникът е претърпял някои промени в заглавието, съобразно промените в наименованието на университета:

- от 1927 до 1945 г. – Годишник на Висшето търговско училище – Варна;
- от 1946 г до 1953 г. – Годишник на Варненския държавен университет;
- от 1954 до 1990 г. – Трудове на Висшия институт за народно стопанство – Варна;
- от 1991 г. и до сега – Годишник на Икономическия университет – Варна.

В Годишниците се отразява цялата история на университета. В том 1 от 1927 г. са публикували своите трудове известни учени, като проф. Цани Калянджиев – първият ректор на университета, проф. Феодор Белмер, проф. Наум Долински, проф. Янаки Арнаудов, проф. Иван Константинов, които поставят основите и на висшето икономическо образование в България и на развитието на икономическата наука.

От 1934 до 1945 г. в официален отдел на Годишника са публикувани отчетите на Академичния съвет за съответната академична година от тогавашните ректори: проф. Янаки Арнаудов (1934 – 1939), проф. Станчо Чолаков (1939 – 1943) и проф. Бойчо Бойчев (1943 – 1945).

Основна концепция на изданието е изследване и разработване на методологическите и приложните проблеми, с оглед развитие на теорията и практиката в областта на икономиката и управлението, информатиката, правото и др., при отчитане на международните и националните приоритети и стратегически цели пред науката и страната.

Редакционната колегия на Годишника е колективен орган за организиране на списването, рецензирането, редактирането и комплектуването на Годишника на Икономически университет – Варна. Редакционната колегия и главният редактор се избират от Академичния съвет за всеки нов ман-

дат на академичното ръководство. В състава на редакционната колегия се включват хабилитирани лица от академичния състав на университета – изявени учени в различни области на науката и висшето образование.

От том 1/1927 г. до том 20/1946 г. не е посочена редколегия.

От том 21/1947 г. до том 34/1962 г. са посочени по няколко редактори за всеки том:

- том 21 и том 22 (1947/49 г.) – проф. Петър Велинов и доц. Карол Телбизов;

- том 23 (1949/50 г.) – доц. Марко Вълканов, проф. Борис Великов и доц. Карол Телбизов;

- том 24 (1950/51 г.) – доц. Марко Вълканов, доц. Ганчо Радев и проф. Карол Телбизов;

- том 25 (1951/52 г.) – доц. Марко Вълканов;

- том 26 (1952/53 г.) – доц. Любомир Станев, Р. Зайков и проф. Георги Георгиев;

- том 27 (1953/54 г.) – няма посочени редактори;

- том 28 (1954/55 г.) – доц. Димитър Георгиев, доц. Марко Вълканов и проф. Никола Ганчев;

- том 29/1957 г. – доц. Марко Вълканов;

- том 30/1958 г. – проф. Атанас Бешков, доц. Марко Вълканов и проф. Борис Великов;

- том 31/1959 г. – проф. Константин Тодоров, доц. Белчо Николов, доц. Никола Кърклиясийски, проф. Георги А. Георгиев, доц. Ганчо Радев, доц. Владимир Станчев и инж. арх. Панайот Минков;

- том 32/1960 г. – доц. Никола Кърклиясийски, доц. Марко Вълканов, доц. Любомир Станев и доц. Белчо Николов;

- том 33/1961 г. – проф. Бойчо Бойчев, доц. Любомир Станев, доц. Владимир Станчев, преп. Адриан Андреев и проф. Никола Ганчев;

- том 34/1962 г. – доц. Любомир Станев, доц. Стефан Цонев, ст. преп. Тодор Кънчев, ст. преп. Радослав Ангелов и ст. преп. Милуш Милушев.

От том 35/1963 г. за пръв път е изписана редколегия с главен редактор.

От 1963 г. и до сега във всеки том са изписани редколегиите със следните главни редактори:

- том 35/1963 г. – проф. Васил Ранков;
- том 36 до 40 (1964 – 1968 г.) – проф. Стефан Цонев;
- том 40 до 44 (1969 – 1972 г.) – доц. Кънчо Кънчев;
- том 45 до 48 (1973 – 1976 г.) – доц. Неделчо Енев;
- том 49 до 56 (1977 – 1984 г.) – проф. Здравко Ковачев;
- том 57 до 59 (1985 – 1987 г.) – проф. Тодор Ненов;
- том 60/1988 г. – проф. Цветан Коцев;
- том 61 до 64 (1989 – 1992 г.) – проф. Петко Близнаков;
- том 65/1993 г. – доц. Стефан Дражев;
- том 65 до 86 (1994 – 2015 г.) – проф. Николинка Сълова;
- том 86 и 87 (2015 – 2017 г.) – проф. Бойко Атанасов;
- от том 88 (2017 г.) – проф. Ивона Якимова.

Редакционната колегия, актуализирана за новия мандат (2015 – 2019 г.) на академичното ръководство от Академичния съвет на 01.07.2015 г., е в състав от 8 професора и 6-ма доценти:

1. Проф. д-р ик. н. Бойко Атанасов – главен редактор;
2. Доц. д-р Виолета Димитрова – зам.-главен редактор;
3. Проф. д-р ик. н. Димитър Радилков;
4. Проф. д-р ик. н. Ивона Якимова (главен редактор от 2017 г.);
5. Проф. д-р ик. н. Гено Генов;
6. Проф. д-р Пламен Илиев;
7. Проф. д-р Евгени Станимиров;
8. Проф. д-р Стефан Вачков;
9. Проф. д-р Стоян Стоянов;
10. Доц. д-р Тодорка Атанасова;
11. Доц. д-р Светлозар Стефанов;
12. Доц. д-р Стоян Маринов (професор от 2015 г.);
13. Доц. д-р Петя Данкова;
14. Доц. д-р Добрин Добрев.

За усъвършенстване на Годишника и на своята работа редколегията работи по приет от Академичния съвет Правилник за устройството и дейността на редакционната колегия, както и за реда и за изискванията за издаване на Годишник на Икономически университет – Варна.

Членовете на редколегията работят с високо чувство за отговорност и доста голяма натовареност. Заседанията се провеждат редовно, поддържа се добра връзка с авторите и катедрите. Всяка студия се рецензира от двама рецензенти, като единият от тях е и научен редактор. Рецензенти и научни редактори на студиите са членовете на редколегията и в редки случаи, при специфична проблематика, се привличат такива извън редколегията. Рецензиите се представят в срок, присъствието и участието в заседанията е много добро. Редколегията проявява възискателност и подпомага авторите в техните научни изследвания и е полезна за развитието на изследванията и усъвършенстване на обучението в университета. В процес на формиране и утвърждаване е състав на международна редакционна колегия, а също и въвеждане на анонимни рецензии.

Основните въпроси, по които е необходимо да даде мнение рецензентът на ръкопис за Годишника, са следните:

1. Правилно ли е формулирана целта на научното изследване и достатъчно значима и актуална ли е темата.
2. Каква е структурата на ръкописа и методиката на изследване.
3. Достатъчно изчерпателно ли са разгледани научните задачи, които произтичат от целта и методиката. Литературна осведоменост на автора.
4. Има ли логически противоречия в текста.
5. Точност и пълнота на получените резултати.
6. Обща оценка на студията като цяло – популяризация, компилация, теоретическа, методологическа, практико-приложна, приноси на автора.
7. Кого ще обслужва разработката и целесъобразност от издаването ѝ.
8. Език и стил на изложението, прецизност на научната терминология.
9. Препоръки на рецензента за усъвършенстване на изследването и заключение по публикуването му.

Годишникът е включен в международни справочници и бази от данни (вкл. Scopus, Inspec и Ulrich в определени периоди, предстои индексване в CEEOL), издава се на български език, с резюмета на английски, немски и руски език.

През дългогодишното си съществуване Годишникът е доказал своята полезност и необходимост, както за развитието на икономическата теория и

практика, така и за израстването на академичния състав и за подобряване на обучението на студентите, специализантите и докторантите в университета.

Публикуваните изследвания са основно в следните научни направления: икономика, стопанско управление, туризъм, информатика, право, математика, статистика и др. Студиите се отнасят към следните научни области: макроикономика и микроикономика, финанси, счетоводство и контрол, статистика и иконометрия, международни икономически отношения, стопанско управление, маркетинг, туризъм, информатика, икономика на индустрията, икономика на търговията, икономика на строителството, аграрна икономика, стокознание, местно самоуправление, право, приложна математика и др.

Ежегодно в Годишника се включват около 8 – 10 научни студии с обем до 55 стандартни страници. Могат да се включат и се включват и значими монографии с обем до 120 страници, свързани главно с втора хабилитация или дисертации за доктор на науките.

Преподавателите активизират в по-голяма степен своята публикационна дейност преди хабилитиране, което обяснява и участието на много асистенти пред първа хабилитация, като автори на студии, публикувани в Годишника. Ръководството на университета и редколегията следва да работят още по резултатно, за да се увеличи броят на хабилитираните автори, което ще повиши още повече авторитета на изданието и ще допринесе за ускоряване на вторите хабилитации.

Чрез книгообмена, който осъществява университетската библиотека, Годишникът се изпраща средно на 50 чуждестранни висши училища и библиотеки: в Беларус, Белгия, Великобритания, Германия, Казахстан, Латвия, Литва, Полша, Румъния, Русия, САЩ, Словакия, Словения, Украйна, Унгария, Япония. В България се изпраща до Националната библиотека, университетските библиотеки, Националния статистически институт, БНБ, научни институти и регионални библиотеки.

Периодично академичното ръководство и редколегията на Годишника организират публични обсъждания на публикуваните трудове в него – през 1981 г., 1983 г., 1985 г., 1989 г., 1992 г., 2002 г., 2005 г., 2007 г., 2010 г., 2012 г., 2015 г.

През последните 15 години са обсъдени следните студии:

- **през 2002 г. студиите, публикувани в том 73/2001 г. на:**
 - доц. д-р Фотин Марчев – „Априорно-апостириорното функциониране на познавателния образ”;
 - доц. д-р Димитър Радилев – „Методологични проблеми на статистиката като наука”;
- **през 2005 г. студиите, публикувани в том 76/2004 г. на:**
 - проф. д-р ик. н. Бойко Атанасов и гл. ас. Росен Николаев – „Оптимизиране на производствените дейности на фирмата в условията на неопределеност”;
 - доц. д-р Христо Трайков – „Алтернативен макроикономически модел за рационален избор в условията на риск”.
- **през 2007 г. студиите, публикувани в том 78/2006 г. на:**
 - доц. д-р Благо Благоев и гл. ас. д-р Силвия Благоева – „Теоретични основи на логистичния мениджмънт”;
 - доц. д-р Данчо Данчев – „Постмодерният маркетинг”.
- **през 2010 г. студиите, публикувани в том 81/2009 г. на:**
 - доц. д-р Зоя Младенова – „Дж. М. Кейнс и развитието на макроикономиката”;
 - доц. д-р Анита Атанасова – „Счетоводни аспекти при ликвидация на търговско дружество”.
- **през 2012 г. студиите, публикувани в том 82 и 83 от 2010 и 2011 г. на:**
 - доц. д-р Надя Костова – „Счетоводни и данъчни аспекти на продажбата на търговско предприятие”;
 - доц. д-р Николета Михалева – „Съвременната култура пред нови ценностни ориентири”.
- **през 2015 г. студиите, публикувани в том 84 от 2014 г. на:**
 - проф. д-р Таня Дъбева – „Договорите за управление в хотелиерството и приложението им в България”;
 - доц. д-р Румен Калчев – „Развитието на безопасността и здравето при работа в строителството в България”.

При публичните обсъждания на публикуваните студии в Годишника

се представят авторите, те изнасят кратко изложение на основното от техните студии, рецензентите на студиите, представят накратко своите задълбочени оценки за новото и полезното в тези студии, за постиженията на авторите, за решените и нерешените проблеми, за съдържанието, за значимостта на изследването за теорията и за практиката. Винаги има изказвания, оценки и въпроси, застъпват се и други гледни точки от присъстващите и участниците в обсъжданията учени, преподаватели, студенти и специалисти от практиката.

Публикуването и обсъждането на студиите е много полезно – освен че допринася за по-добро решаване на редица проблеми на теорията и практиката, то поражда много мисли, идеи, съгласия и несъгласия, противоречия и с това дава принос за нови творчески търсения за развитие и обогатяване на теорията и практиката и за усъвършенстване на обучението.

В 90-годишната история на Годишника е отразена близо 100-годишната история на научните изследвания на университета.

Ръководството и академичният състав на университета са ръководили и осъществявали актуални и значими научни изследвания за подпомагане на стопанската практика – индустрията, търговията, аграрния сектор, стокознанието, икономиката на предприятието, финансите, строителството, туризма, предприемачеството, информатиката, правото и други области на стопанския и обществен живот.

Направените изследвания и публикации са необходимо условие и са допринесли за високо равнище на обучението на висши икономически специалисти. Тези специалисти са в ръководствата на висши държавни и общински органи, големи икономически структури и обществени организации и са давали и дават своя значим принос за развитието на България.